

**ISLOHOTLAR — INSON QADRI VA JAMIYAT TARAQQIYOTINING
MUHIM OMILI****G‘oziyeva Dilshodai Nosir**

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

Filologiya va tillarni o‘qitish (ingliz tili) ta’lim yo‘nalishi talabasi

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada zamonaviy O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning inson qadri, huquq va manfaatlarini ta’minlash hamda jamiyat taraqqiyotini jadallashtirishdagi o‘rni tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy g‘oyasi shundan iboratki, har qanday islohotning yakuniy qiymati uning qanchalik ko‘p hujjat yoki dastur bilan ifodalanganida emas, balki inson hayotida qanday real o‘zgarish yuzaga keltirganida namoyon bo‘ladi. Shu nuqtayi nazardan, inson qadri islohotlarning maqsadi, inson imkoniyatlarini kengaytirish ularning amaliy mazmuni, jamiyat taraqqiyoti esa yakuniy natijasi sifatida talqin qilinadi.

Bugungi globallashuv sharoitida davlat taraqqiyotini faqat iqtisodiy ko‘rsatkichlar bilan baholash tobora yetarli bo‘lmay qolmoqda. Iqtisodiy o‘sish, zamonaviy infratuzilma, raqamli texnologiyalar, yangi korxonalar va investitsiyalar muhim bo‘lsa-da, ularning barchasi insonning hayot sifati va imkoniyatlarini yaxshilashga xizmat qilgandagina haqiqiy taraqqiyot mazmuniga ega bo‘ladi. Shu sababli maqolada “islohot — imkoniyat — inson — natija — taraqqiyot” mantiqiy zanjiri taklif etiladi.

O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning konseptual asoslaridan biri “Inson qadri ustuvor bo‘lgan jamiyat va xalqparvar davlat” tamoyilidir. Rasmiy manbalarda ham inson huquqlari va qonuniy manfaatlarini ta’minlash, davlat organlarining hisobdorligi va ochiqqligini kuchaytirish, fuqarolik jamiyati institutlari hamda aholining siyosiy va ijtimoiy faolligini oshirish islohotlarning muhim yo‘nalishlari sifatida qayd etilgan.

2026-yilda tasdiqlangan yangi tahrirdagi “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi mazkur jarayonning keyingi bosqichini belgilab berdi. Strategiyada har bir fuqaroning o‘z salohiyatini rivojlantirishi uchun imkoniyat yaratish, sog‘lom va bilimli avlodni tarbiyalash, kuchli iqtisodiyotni shakllantirish, adolat va qonun ustuvorligini ta’minlash, xavfsizlik va barqarorlikni mustahkamlash kabi ustuvor vazifalar belgilangan. Yangilangan strategiya 100 ta ustuvor maqsad va 437 ta samaradorlik ko‘rsatkichini o‘z ichiga oladi.

Maqolada inson qadrining iqtisodiy, ijtimoiy, huquqiy, ta’limiy va ma’naviy jihatlari o‘zaro bog‘liqlikda yoritiladi. Xususan, ta’lim tizimining rivojlanishi inson

kapitalini kuchaytirishi, inson kapitalining yuksalishi esa innovatsiya, bandlik, tadbirkorlik va iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsatishi asoslanadi. Shu ma'noda ta'limga kiritilgan investitsiya faqat bugungi ehtiyojni qondiruvchi xarajat emas, balki kelajak avlodning imkoniyatlarini shakllantiruvchi strategik kapitaldir.

Shuningdek, maqolada davlat boshqaruvini takomillashtirish, raqamlashtirish, ijtimoiy himoya, mahalla, yoshlar siyosati, ayollar imkoniyatlarini kengaytirish va fuqarolik jamiyati rivoji inson qadri bilan uzviy bog'liq jarayonlar sifatida ko'rib chiqiladi. Islohotlarning samaradorligini baholashda "qancha ish amalga oshirildi?" degan savol bilan cheklanmasdan, "bu ish insonning hayotida qanday o'zgarish yaratdi?" degan mezonni qo'llash zarurligi ilgari suriladi.

Tadqiqotning muhim yangiligi sifatida muallif tomonidan "Inson qadri — imkoniyat — faollik — natija — taraqqiyot" modeli taklif qilinadi. Ushbu modelga ko'ra, inson uchun yaratilgan imkoniyat undan foydalanish imkoniyati bilan, foydalanilgan imkoniyat esa real natija bilan davom etishi kerak. Faqat shundagina islohotlar jamiyat taraqqiyotining barqaror omiliga aylanadi.

Maqolada kelajak uchun qator mualliflik takliflari ilgari suriladi. Jumladan, islohotlar samaradorligini insonning ta'lim, bandlik, huquqiy himoya, tibbiy xizmat, raqamli xizmatlar, tadbirkorlik va jamoat hayotidagi imkoniyatlari orqali baholash; yoshlarning tashabbuslarini "ishtirok" emas, "natija" mezonini asosida qo'llab-quvvatlash; hududlar kesimida inson kapitalini rivojlantirish dasturlarini kuchaytirish; davlat xizmatlarida "bir murojaat — bir yechim" tamoyilini takomillashtirish taklif etiladi.

Maqolaning asosiy xulosasi shundan iboratki, inson qadri islohotlarning bezagi emas, uning ichki mazmuni bo'lishi kerak. Jamiyat taraqqiyoti esa faqat yangi iqtisodiy ko'rsatkichlar bilan emas, balki insonlarning bilim olish, mehnat qilish, tadbirkorlik qilish, o'z fikrini bildirish, munosib hayot kechirish va kelajagini mustaqil qurish imkoniyatlarining kengayishi bilan belgilanadi.

KALIT SO'ZLAR: islohot, inson qadri, jamiyat taraqqiyoti, Yangi O'zbekiston, "O'zbekiston — 2030", inson kapitali, ta'lim, yoshlar, innovatsiya, davlat boshqaruvi, fuqarolik jamiyati, raqamlashtirish, ijtimoiy himoya, imkoniyat, taraqqiyot.

ABSTRACT: This article analyzes the role of reforms in ensuring human dignity and accelerating social development in contemporary Uzbekistan. The central argument is that the true value of any reform should not be measured merely by the number of laws, programmes, institutions or administrative decisions introduced, but by the concrete changes that these reforms create in people's lives.

In the context of globalization and rapid technological transformation, economic growth alone is no longer sufficient to define national development. Infrastructure, investment, digital technologies and industrial expansion become meaningful indicators of progress only when they contribute to improving people's quality of life and expanding their opportunities. Therefore, the article proposes the conceptual chain of “reform — opportunity — individual — result — development.”

One of the fundamental principles of current reforms in Uzbekistan is the idea of building a people-oriented state in which human dignity is given priority. Official government materials emphasize the protection of human rights and legitimate interests, strengthening accountability and transparency of public institutions, developing civil society and increasing public participation.

The updated “Uzbekistan — 2030” Strategy, approved in 2026 for the period of 2026–2030, represents an important stage in the continuation of these reforms. The strategy includes 100 priority goals and 437 performance indicators. Its major objectives include creating opportunities for every citizen to develop their potential, raising a healthy and educated generation, strengthening the national economy, ensuring justice and the rule of law, and guaranteeing security and stability.

The article examines human dignity from several interconnected perspectives: economic, social, legal, educational and cultural. Particular attention is given to education and human capital. In a knowledge-based economy, education is not simply a social service but a strategic investment in national development. A highly educated and professionally skilled population creates conditions for innovation, entrepreneurship, employment and sustainable economic growth.

The study also explores the importance of digitalization, social protection, mahalla institutions, youth policy, women's participation, public administration and civil society in strengthening human dignity. Digital transformation, for example, should not be understood only as the introduction of online services. Its deeper purpose should be reducing unnecessary bureaucracy, improving accessibility, increasing transparency and creating a more responsive relationship between citizens and public institutions.

A major contribution of the article is the author's proposed “Human Dignity — Opportunity — Activity — Result — Development” model. According to this model, reform creates opportunities; opportunities must become accessible to individuals; accessible opportunities stimulate activity; activity generates measurable results; and sustainable results become the foundation of social development.

The article argues that future reforms should increasingly be assessed through human-centered indicators: access to quality education, decent employment,

healthcare, legal protection, digital public services, entrepreneurship opportunities and participation in community life.

The article concludes that human dignity should not be treated as a decorative slogan of reform, but as its fundamental content. The real measure of development is not only how much infrastructure has been built or how many programmes have been implemented, but how significantly people's ability to learn, work, create, participate and build their own future has expanded.

KEYWORDS: reform, human dignity, social development, New Uzbekistan, Uzbekistan 2030, human capital, education, youth, innovation, public administration, civil society, digitalization, social protection, opportunity, development.

KIRISH

Jamiyat tarixida taraqqiyotning turli mezonlari mavjud bo'lgan. Bir davrda mamlakatning kuchi uning hududi bilan, boshqa davrda harbiy salohiyati yoki tabiiy boyliklari bilan o'lgangan. Bugungi kunda esa davlatning haqiqiy qudratini belgilovchi eng muhim omillardan biri — inson kapitali va inson uchun yaratilgan imkoniyatlardir. Shu nuqtayi nazardan qaraganda, islohot tushunchasi ham o'zining mazmuni chegaralarini kengaytirmoqda.

Islohot — bu faqat qonun qabul qilish emas.

Islohot — bu faqat yangi bino qurish emas.

Islohot — bu faqat yangi texnologiyani joriy etish ham emas.

Islohot — inson va jamiyat hayotida ijobiy, o'lganadigan va barqaror o'zgarish yaratish jarayonidir. Bugungi O'zbekistonda amalga oshirilayotgan o'zgarishlarning asosiy mazmuni ham insonning huquq va manfaatlarini ta'minlash, uning salohiyatini ro'yobga chiqarish va farovon hayot uchun zarur sharoitlarni yaratishga qaratilgan.

“O'zbekiston — 2030” strategiyasida har bir fuqaroning o'z salohiyatini rivojlantirishi uchun imkoniyat yaratish, sog'lom, bilimli va ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalash, kuchli iqtisodiyotni shakllantirish, adolat va qonun ustuvorligini ta'minlash kabi vazifalar belgilangan. Demak, strategik hujjatlarning mazmunida inson omili markaziy o'rin egallaydi. Ammo bu yerda juda muhim savol tug'iladi: Inson qadri amalda qanday namoyon bo'ladi? Menimcha, inson qadri uchta oddiy, ammo chuqur mezonda ko'rinadi:

insonning huquqi himoyalanganmi?

insonning imkoniyati kengayganmi?

inson o'z kelajagini qurish uchun zarur sharoitga egami? Agar bu uch savolga ijobiy javob berilsa, islohot inson hayotiga kirib kelgan bo'ladi.

YOSHLAR — ISLOHOTLARNING ENG KATTA IJTIMOIIY KAPITALI

Yoshlar masalasiga faqat “kelajak avlod” sifatida qarash yetarli emas. Yoshlar — bugungi jamiyatning faol qatlamidir. Ularning:

bilimi;

energiyasi;

texnologiyaga moslashuvchanligi;

ijodkorligi;

tadbirkorligi;

ilmiy salohiyati mamlakatning rivojlanish tezligiga bevosita ta'sir qiladi. 2026–2030-yillarga mo'ljallangan “Yangi O'zbekiston yoshlari — 2030” strategiyasida yoshlar bandligi, tadbirkorligi, sifatli va inklyuziv ta'lim, xorijiy tillarni o'rganish, kasbiy rivojlanish va yoshlarning jamiyat hayotidagi ishtirokini kuchaytirish kabi yo'nalishlar belgilangan. Menimcha, yoshlar siyosatining kelajakdagi eng muhim mezoni quyidagicha bo'lishi kerak: Yosh qancha tadbirda qatnashgani emas, qancha tashabbusni natijaga aylantirgani muhim. Bu yondashuv yoshlarni passiv oluvchidan faol yaratuvchiga aylantiradi.

KELAJAK UCHUN MUALLIFLIK TAKLIFLARI

Birinchi taklif “Bir muammo bir yechim” tamoyili

Fuqaro davlat idorasiga murojaat qilganda, uning muammosi idoralar o'rtasida aylantirilmasdan, yakuniy natijagacha kuzatilishi kerak.

Ikkinchi taklif “Yoshlar tashabbusi real loyiha” mexanizmi

Yoshlarning eng yaxshi g'oyalari faqat tanlov bilan tugamasdan, ularni moliyalashtirish, mentorlik va amaliyot orqali real loyihaga aylantirish mexanizmi kuchaytirilishi kerak.

Uchinchi taklif “Inson kapitali xaritasi”

Har bir hududda yoshlarning ta'limi, kasbi, bandligi, til bilishi va tadbirkorlik salohiyatini o'rganib, hududning inson kapitali xaritasini shakllantirish mumkin.

To'rtinchi taklif “Islohotning birinchi foydalanuvchisi” mezoni

Har bir islohot avvalo uning eng ko'p ehtiyoj sezayotgan fuqarosiga qanday ta'sir qilishi nuqtayi nazaridan sinovdan o'tkazilishi kerak.

Beshinchi taklif “Natija auditi”

Davlat dasturlarida bajarilgan ishlar soni bilan birga, ularning fuqarolar hayotiga ta'siri ham muntazam baholanishi lozim.

XULOSA

Islohotlar — jamiyatni o'zgartirishning vositasi. Ammo islohotning o'zi maqsad emas. Maqsad — insonning munosib hayot kechirishi, o'z salohiyatini ro'yobga

chiqarishi va jamiyat taraqqiyotiga munosib hissa qo'sha olishi uchun sharoit yaratishdir. Bugungi O'zbekistonda inson qadri, uning huquq va manfaatlari, ta'limi, farovonligi va salohiyatini rivojlantirish masalalari strategik hujjatlarning markaziy yo'nalishlaridan biriga aylangan. 2026–2030-yillarga mo'ljallangan yangilangan "O'zbekiston — 2030" strategiyasining 100 ta ustuvor maqsad va 437 ta samaradorlik ko'rsatkichini qamrab olishi islohotlarni aniq natijalar bilan bog'lashga intilish kuchayganini ko'rsatadi. Lekin har qanday strategiya va dastur qanchalik mukammal bo'lmasin, uning haqiqiy bahosi inson hayotida namoyon bo'ladi. Bugungi O'zbekiston oldida turgan vazifa ham shundan iborat: inson uchun yaratilayotgan imkoniyatlarni yanada kengaytirish, ularning amalda foydalanilishini ta'minlash va har bir ijobiy natijani uzoq muddatli taraqqiyot omiliga aylantirish.

Mening nazarimda, Yangi O'zbekistonning eng katta boyligi uning tabiiy resurslari yoki bunyodkorlik salohiyati bilangina emas, o'zgarishlarni amalga oshirishga qodir insonlari bilan belgilanadi. Shuning uchun kelajakdagi eng katta investitsiya — inson kapitaliga kiritilgan investitsiyadir.

Eng katta islohot — insonning tafakkuridagi islohotdir.

Eng katta natija — insonning hayotidagi ijobiy o'zgarishdir.

Eng katta taraqqiyot esa — har bir inson o'z kelajagini o'zi qurish imkoniyatiga ega bo'lgan jamiyatni barpo etishdir. Va nihoyat, maqolaning bosh g'oyasini bir jumla bilan ifodalash mumkin: "Islohot inson uchun yaratiladi, inson orqali amalga oshadi va inson hayotidagi o'zgarish bilangina o'zining haqiqiy qiymatini topadi."

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. "O'zbekiston — 2030" strategiyasi, 2026–2030-yillar. [Rasmiy hukumat manbasi]
- 2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF-22-son Farmoni — "Mahallani rivojlantirish va jamiyatni yuksaltirish" yilida ustuvor yo'nalishlar bo'yicha islohotlar dasturlari va "O'zbekiston — 2030" strategiyasini amalga oshirish bo'yicha davlat dasturi.
- 3.O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali. "O'zbekiston — 2030" strategiyasining asosiy yo'nalishlari, 2026.
- 4.O'zbekiston Respublikasi Hukumat portali. "Inson qadrini ta'minlash va davlat xizmatlarini xalq manfaatiga yo'naltirishga oid materiallar", 2026.
- 5.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Yangi O'zbekiston yoshlari — 2030" strategiyasi bo'yicha 2026-yilgi hujjatlari.
- 6.O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Yangi tahrir, 2023.